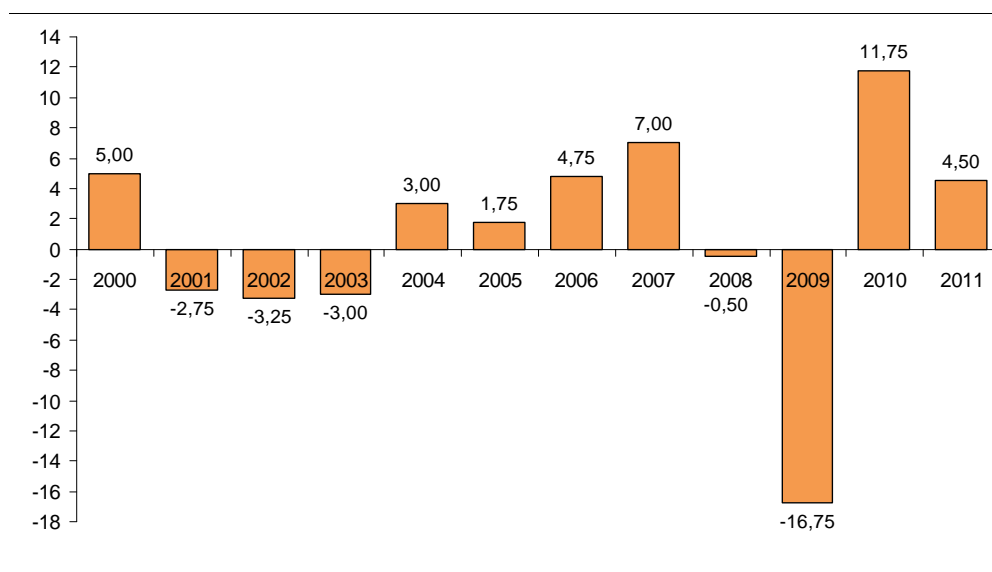

Fors herstel in de metaal- en elektrotechnische industrie

Algemeen

De metaal- en elektrotechnische industrie kreeg in 2009 een ongeëvenaard harde klap van de in 2008 begonnen recessie: waar de dip aan het begin van het decennium gepaard ging met drie jaren 3% krimp, gevolgd door vier jaren van flinke groei, maakte de recessie in 2009 vrijwel de hele groei van de voorgaande vijf jaar ongedaan (zie figuur 1). In 2010 herstelde de metaal- en elektrotechnische industrie zich sterk met een groei van 11,75%. Ook voor 2011 wordt een flinke groei voorzien. Het verloren terrein, ook bij volledige realisatie van de prognose, is pas na 2011 teruggewonnen.

Figuur 1 Ontwikkeling afzet in de metaalindustrie, 2000-2011

Bron: Prognose kerngegevens MKB, december 2010.

Belangrijkste ontwikkelingen in sector metaal- en elektrotechnische industrie

Fors gedaalde investeringen van het bedrijfsleven in binnen – en buitenland hebben de afzet van zowel fabrikanten van kapitaalgoederen en hun toeleveranciers als van consumenten-elektronica en andere duurzame consumentenproducten in 2009 hard gemaakt. Het resultaat was een ongekende krimp van de afzet met bijna 17%. Herstel van de wereldhandel joeg in 2010 de export van de metaal- en elektrotechnische industrie weer aan: de afzet nam toe met bijna 12%. Bij een zeer bescheiden groei van de binnenlandse afzet leverde de groeiende vraag uit het buitenland de grootste bijdrage aan het herstel. De ontwikkelingen voor deelsectoren die het vooral van de export moeten hebben zijn dan ook gunstiger dan voor primair van de binnenlandse afzet afhankelijke deelsectoren.

Voor 2011 is de prognose een iets afzwakkende afzetgroei, maar wel een 'plus' van 4,5%.

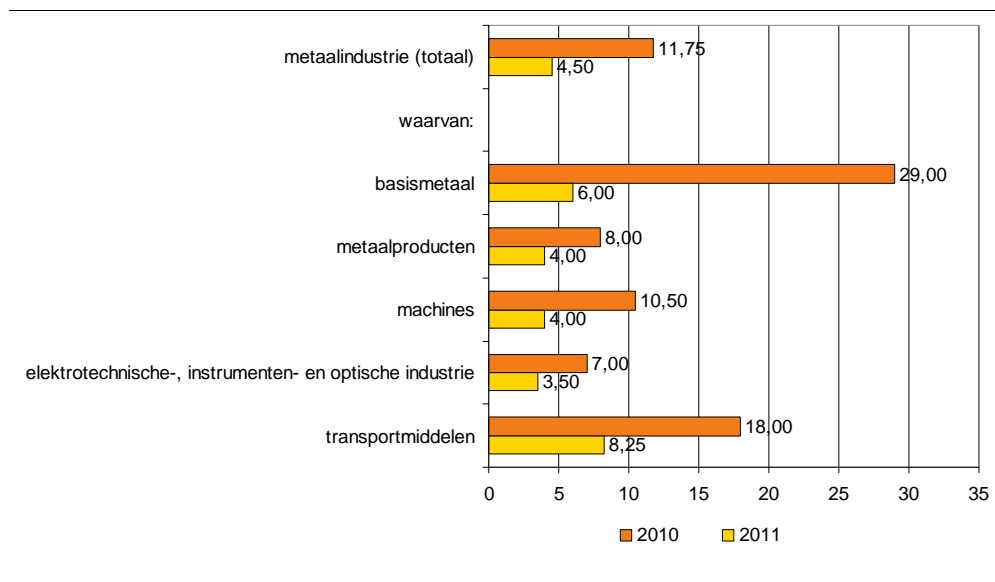
onderscheiden naar segmenten

De twee deelsectoren van de metaal- en elektrotechnische industrie die het meest profiteren van het vooral door de export gedragen herstel zijn de basismetaleen en de transportmiddelenindustrie. Zowel in 2010 als in 2011 is er sprake van een flinke afzetgroei. Ook de machine-industrie herstelde zich flink in 2010. Deze deelsectoren zijn een jaar eerder ook het zwaarst getroffen door de gevolgen van de recessie.

De metaalproductenindustrie doet het gemiddeld, als uitkomst van twee trends, namelijk een wat sterker herstel voor toeleveranciers aan de exportindustrie zoals transportmiddelen (automotive, scheepsbouw, luchtvaart), en een matige ontwikkeling bij staalconstructiebedrijven en andere vooral van de binnenlandse markt afhankelijke branches.

De afzet van de elektrotechnische industrie is eveneens groei in 2010 en 2011, maar wat minder dan gemiddeld voor de gehele metaal- en elektrotechnische industrie. Dit hangt samen met het nog prille economische herstel: bedrijven voeren om te beginnen de bezettingsgraad van het bestaande machinepark op en zijn nog voorzichtig met investeringen in nieuwe kapitaalgoederen. Zie figuur 2 voor de afzetprognose in de metaal- en elektrotechnische industrie en vijf deelsectoren.

Figuur 2 Ontwikkeling afzet in subsectoren metaalindustrie, 2010 en 2011

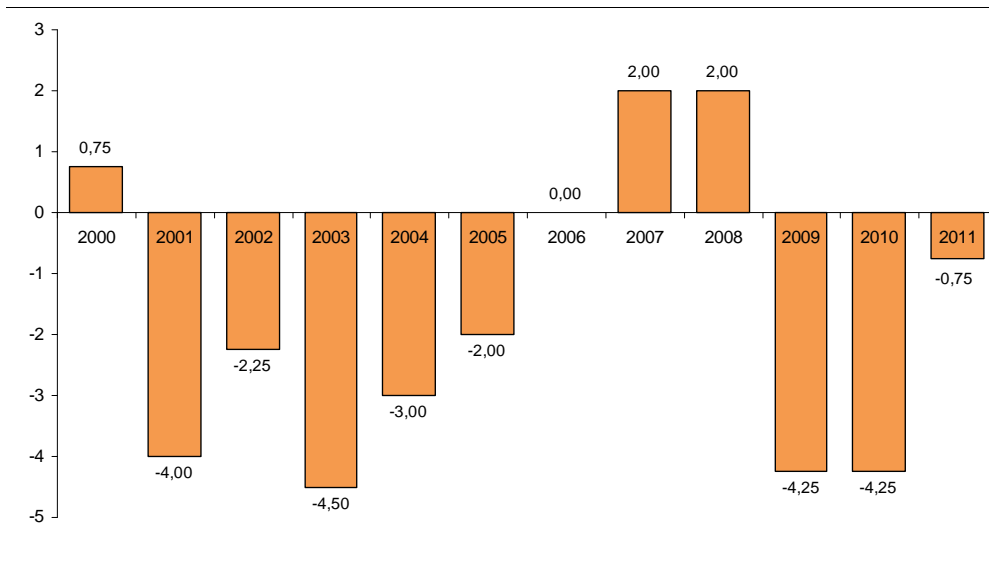
Bron: Prognose kerngegevens MKB, december 2010.

Werkgelegenheidsontwikkeling

De werkgelegenheid in de metaal- en elektrotechnische industrie loopt over een langere periode gezien geleidelijk terug, als gevolg van groei van de arbeidsproductiviteit (meer productie met minder mensen). De in 2008 intredende recessie zorgde ook in 2010 voor een flinke uitstoot van arbeid: 4,25%. Voor 2011 wordt, met 0,75%, een minder sterke daling van de werkgelegenheid voorzien.

De eisen aan de kwalificaties van technici en operators stijgen. Tegelijkertijd heeft de bedrijfstak als geheel te maken met een relatief oud personeelsbestand. Daardoor is de uitstroom in de komende jaren groot. Gegeven de structurele tekorten aan technisch geschoolden zijn derhalve al op betrekkelijk korte termijn weer niet of moeilijk te vervullen vacatures te verwachten.

Figuur 3 Ontwikkeling werkgelegenheid in sector metaal, 2000-2011

Bron: Prognose kerngegevens MKB, december 2010.

Winstontwikkeling

De winsten in de metaal- en elektrotechnische industrie zijn in 2009 als gevolg van de recessie verdampt, om in 2010 weer te herstellen. In tabel 1 komt dat tot uiting in een spectaculair ogende mutatie, die het rekenkundige gevolg is van een klein verlies gevolgd door een flinke verbetering in het jaar erna. De feitelijke winstontwikkeling is weliswaar positief, maar een stuk minder spectaculair.

MKB

Het MKB in de metaal- en elektrotechnische industrie geeft vergeleken met het grootbedrijf een wat gematigder ontwikkeling van de afzet te zien: een minder grote dip in 2009, en volgens de prognose in tabel 1 ook een minder uitgesproken herstel. Wel is bij het MKB in de bedrijfstak met de recessie de werkgelegenheid sterker afgenomen dan in het grootbedrijf.

Het MKB in de metaal- en elektrotechnische industrie is goed voor de helft van afzet en werkgelegenheid. Het aandeel van het MKB in de binnenlandse afzet is zelfs 57%. Het aandeel in de export van de bedrijfstak is een stuk minder: 24%. Een deel van de binnenlandse afzet gaat indirect echter eveneens naar het buitenland, in de vorm van toeleveringen aan de exportindustrie. Dat het MKB-aandeel in het arbeidsvolume vrijwel overeenkomt met het MKB-aandeel in de afzet betekent dat de arbeidsproductiviteit van MKB en grootbedrijf in de bedrijfstak vrijwel gelijk is, anders dan in andere delen van de industrie. Enerzijds omvat het MKB in de bedrijfstak een relatief arbeidsintensief segment van onder meer staalconstructiebedrijven, smederijen en oppervlaktebewerkingsbedrijven, anderzijds ook een kapitaalintensief segment met deels geautomatiseerde vervaardiging van eindprodukten en half-fabrikaten.

Tabel 1 Kerngegevens van de metaalindustrie, niveau 2009, mutaties ten opzichte van voorgaand jaar

	<i>niveau 2009</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
		volumemutatie (%)		
	mld. euro			
buitenlandse afzet	37,6	-22,75	17,00	6,00
binnenlandse afzet	36,0	-9,50	6,25	2,75
totale afzet	73,6	-16,75	11,75	4,50
w.v. MKB	29,6	-14,00	9,50	3,75
	mld. euro	waardemutatie (%)		
winst	-0,2	-103,75	-1.882,25	25,75
	aantal (x 1.000)	mutatie (%)		
aantal werkenden	342,6	-4,25	-4,25	-0,75
w.v. werknemers	329,1	-4,25	-4,50	-0,75
w.v. zelfstandigen	13,6	-5,00	0,25	1,00
arbeidsvolume	318,2	-4,25	-4,25	-1,00
aantal ondernemingen	19,7	-5,00	0,75	1,25

Bron: Prognose kerngegevens MKB, december 2010.